

PRESENTACIÓ DE L'INVESTIGACIÓ

L'EXPRESSIÓ SEXUAL A LES RESIDÈNCIES GERIÀTRIQUES BALEARS: EL PUNT DE VISTA D'ELLES

Un estudi sobre les barreres per a l'expressió afectivosexual de les dones grans residents i les situacions de conductes sexuals inapropiades dirigides a gerocultores.

Adrián Sánchez
(Associació Andiara)

Psicòleg, Sexòleg i Responsable de l'investigació

Sònia Díaz Casado
(Associació SIENA)

Sociòloga especialitzada en Polítiques Socials i dinamitzadora dels grups de dones residents

D'ON NEIX LA RECERCA?

1

Experiència dins de les residències geriàtriques balears

Dificultats per a gestionar la sexualitat.
Normalització de situacions crítiques.
Disseny de les residències.

2

Vides sexuals invisibilitzades.

3

Trajectòria d'Andiara.

OBJECTIUS DE LA RECERCA

A) Amb les dones majors

1

Analitzar el potencial del grup focal per a abordar l'afectivosexualitat amb dones majors.

2

Explorar l'afectivosexualitat en la vellesa des de la perspectiva de les dones majors residents.

3

Estudiar quines són les barreres que més afecten l'expressió de l'afectivosexualitat de les dones majors residents en centres geriàtrics de les balears.

4

Identificar propostes de canvi sorgides participativament.

OBJETIVOS DE LA INVESTIGACIÓN

A) Amb les gericultores

1

Analitzar el nivell formatiu de les gericultores de les balears i el seu interès en l'aprenentatge sobre afectivosexualitat en la vellesa i gestió de situacions d'expressió sexual.

2

Examinar la freqüència i la tipologia de les conductes sexuals inapropiades a les quals estan exposades les gericultores.

3

Valorar la percepció de les gericultores sobre els protocols, les polítiques i els mecanismes de gestió de la sexualitat i de prevenció de conductes sexuals inapropiades en les residències on treballen.

4

Identificar les propostes de canvi de les pròpies gericultores.

METODOLOGIA

Grups focals amb dones majors

Selecció de candidates

Grup tancat

Dinamització especialitzada i femenina

Guió semi flexible:

Visió sobre la
sexoafectivitat en
la vellesa

L'aprenentatge i
educació
sexoafectiva

La sexoafectivitat
dins de les residències
geriàtriques

METODOLOGIA

Enquesta dirigida a gericultores

Difusió a residències

Estructura de l'enquesta:

BLOC 1

Formació sobre
afectivosexualitat

BLOC 2

Necessitats
sexoafectives i
conductes sexuals
inapropiades

BLOC 3

Propostes de
canvi

MOSTRA

Dones majors

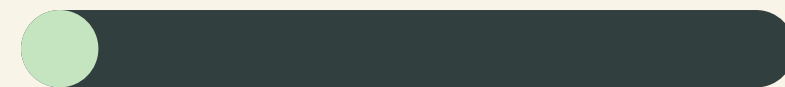
32

Dones participants

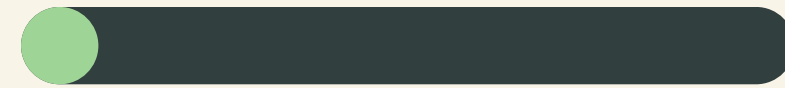
**82,7
anys**

Mitjana d'edat
(Més jove 64; més major 96)

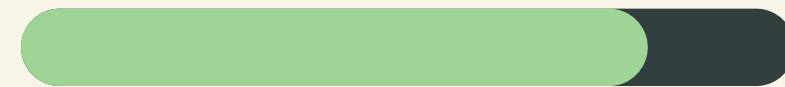
9,4%
Solteres

9,4%
Divorciades

81,2%
Viudes

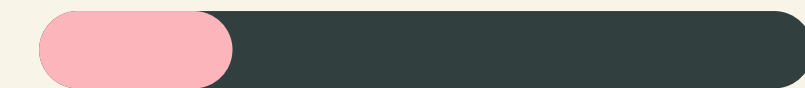
Anys vivint en residència

Mitjana = 4 anys
Mínim = 4 mesos
Màxim = 15 anys

71,8%
Places públiques

25%
Places privades

93,8%
Procedència:
Espanya

MOSTRA

Gericultores

35

Respostes a l'enquesta

28

Després del filtrat

**35,8
anys**

Mitjana d'edat
(Més jove, 19; més major 61)

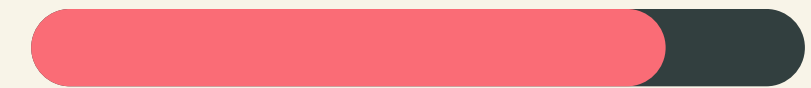
**6,88
anys**

Mitjana d'anys d'experiència
Menys experiència = 2 mesos
Més experiència = 20 anys

Procedència:

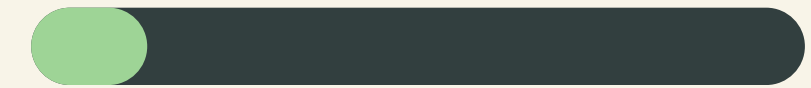
82,6%

Espanya

14,8%

Països sud-americans
(l'Argentina, el Brasil i l'Equador)

2,6%

Marroc

RESULTATS PRINCIPALS

Dones majors

RESULTAT 1

Educació basada en la prohibició i en la invisibilització

RESULTAT 2

Pressió interna i externa per mantenir-se en el bon camí

RESULTAT 3

No desapareixen les necessitats i desitjos sexoafectius; sí les vies per a canalitzar-los

RESULTAT 4

Passivitat davant el canvi

RESULTATS PRINCIPALS

Gericultores

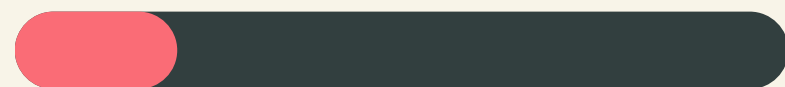
Falta de formació sobre
afectivosexualitat

89,3%

Inicia la seva vida laboral sense formació

21,4%

Ha rebut formació posteriorment

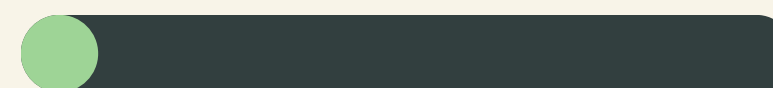
92,9%

Manifesten interès a formar-se en
aquesta temàtica

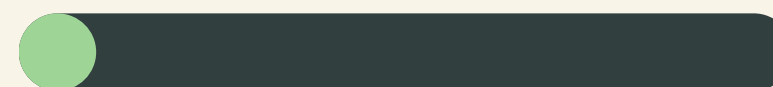
Les àrees on estan menys formades són les relacionades
amb la realitat pròpia de les residències:

7,1%

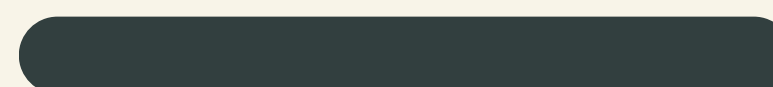
Gestió de conductes sexuals inapropiades

7,1%

Protocolos d'intervenció per a situacions
relacionades amb l'expressió sexual

0%

Foment de la afectivosexualitat en centres
residencials

RESULTATS PRINCIPALS

Gericultores

Conductes sexuals inapropiades

Han viscut aquest tipus de situacions

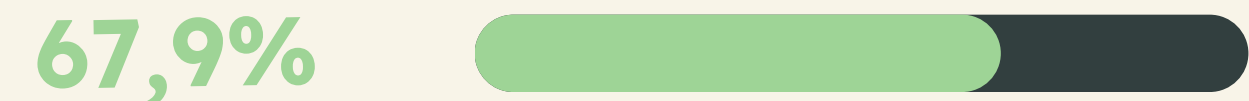
En més d'una ocasió

Freqüència de les conductes sexuals inapropiades

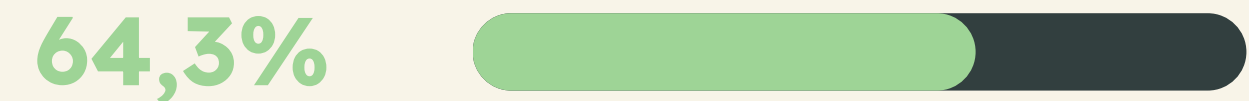

Manifesta sofrir-les, com a mínim, una o dues vegades al mes. D'aquest 60,7%, un **17,9%** les sofreix setmanalment, i un **7,1%** diàriament.

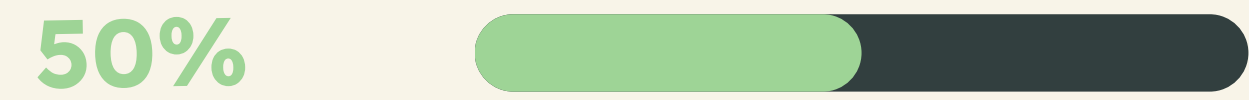
Per tipologia de situacions, trobem que les conductes més freqüents van ser:

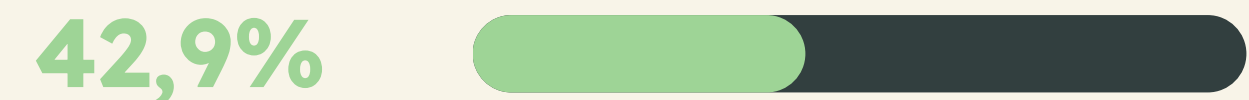
Han sofert comentaris inapropiats

Han sofert tocamients sense consentiment

Han sofert peticions de massatges o més cures dels necessaris en els genitals

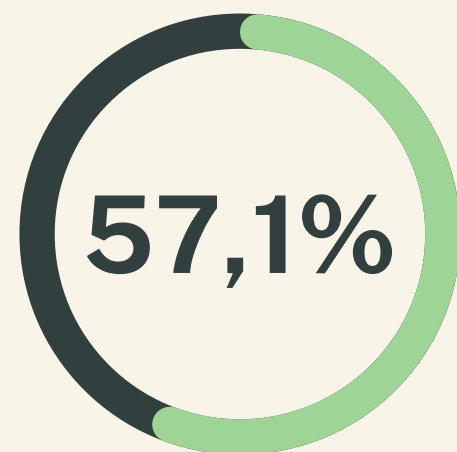

Han sofert conductes masturbatòries

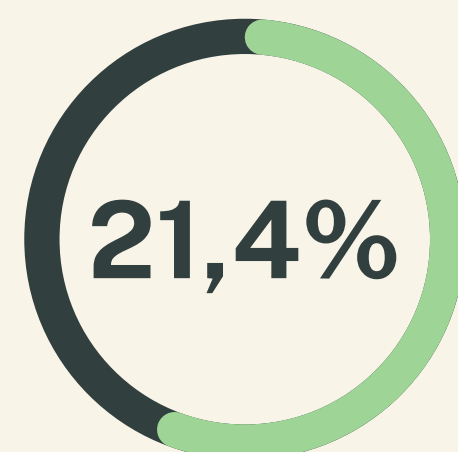
RESULTATS PRINCIPALS

Gericultores

Un percentatge molt baix de les dones **considera que en els seus centres hi hagi protocols i instruccions clares sobre què s'ha de fer en aquestes situacions:**

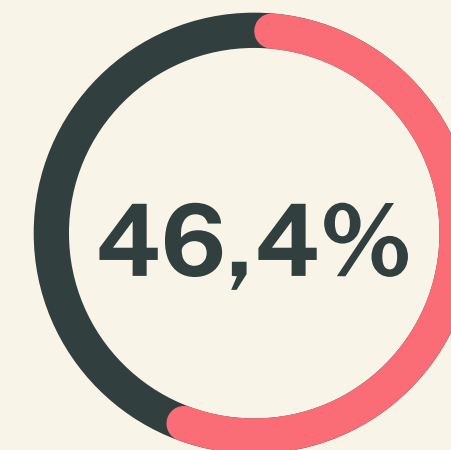
Poc o gens d'acord amb l'afirmació

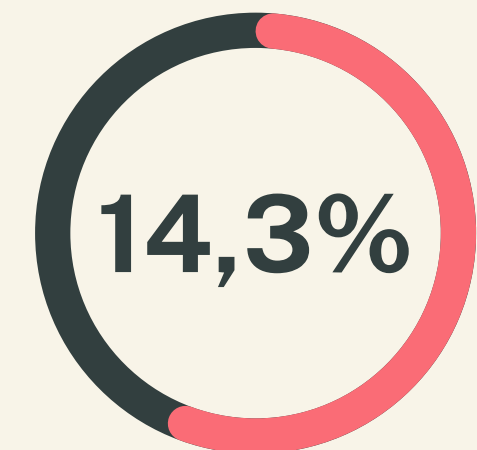
Té dubtes

Opinions sobre el suport rebut

Es van prendre mesures després de les situacions de conducta sexual inapropiada?

Molt en desacord amb l'afirmació

D'acord amb l'afirmació

Tan sols **una de les dones** enquestades està d'acord que es pugui comptar amb el **suport familiar per a la gestió d'aquestes situacions**. La resta, o bé **té dubtes (35,7%)** o directament **no està d'acord (64,3%)**.

PROPOSTES DE CANVI

1

Augment dels **programes formatius sobre l'afectivosexualitat en la vellesa** i la **gestió de situacions de conducta sexual inapropiada**

2

Creació de **protocols** enfront de les diferents situacions d'expressió afectivosexual.

3

Seguiment individualitzat dels residents i **elaboració d'estratègies de prevenció personalitzades** (persona de referència + reunions periòdiques).

4

Sensibilització i conscienciació dirigida als i les residents, i a les famílies.

CONCLUSIONS

Gericultores

- 1** Augment de la formació en tots els nivells
- 2** Prevenció: Establiment de protocols i seguiment continu
- 3** L'afectivosexualitat en el centre

CONCLUSIONS

Dones majors

1

Desmuntar el mite: a les dones majors no els interessa el tema de la sexualitat

2

Educació afectivosexual i visibilització d'alternatives

3

Rol proactiu de les residències en el canvi

LIMITACIONS DE LA RECERCA

1

Limitacions pròpies de les mostres utilitzades.

2

Necessitat de complementar els punts de vista de la resta de figures de les residències.

3

Controvèrsia amb l'ús del concepte "Conductes sexuals inapropiades".